

PTUJSKI PERUTNINAR

informacije

Številka 2 — februar 1993

Profitni centri v Perutnini korak bliže k tržnemu gospodarjenju

Na eni od minulih sej, je delavski svet PP sprejel novo obliko interne organiziranosti podjetja, katere osnovna značilnost so profitni centri. O tem, kaj so profitni centri in kakšne prednosti prinašajo, se v zadnjem času vse pogosteje sprašujejo naši delavci pa tudi zadrugniki.

Na osnovi pobude, ki je bila podana na eni od sej DS PP, pa tudi glede na številna vprašanja, ki se v zvezi s tem pojavljajo ne bo odveč, če zapišemo nekaj osnovnih značilnosti in pričakovanj, ki se nanašajo na novo organiziranost podjetja.

Kakšna je bila organiziranost PP doslej?

Do reorganizacije to je, do 31.12.1992 je podjetje delovalo kot enovito družbeno podjetje z enotnim žiro računom. Poslovni rezultat se je ugotavljal za podjetje kot celoto, stroški poslovanja pa so bili vodeni za vsako stroškovno mesto, po posameznih proizvodnih enotah. Mesečno smo doslej in bomo tudi v prihodnje izračunavali stroškovne kalkulacije za vse proizvode in storitve v podjetju.

Glede na to da od ukinitve TOZD-ov za posamezne proizvodne enote ni bilo potrebno voditi žiro računov in ugotavljati prihodka posamezne PE ni bilo možno natančno ugotavljati uspešnosti dobička oz. izgube posamezne poslovne enote. Glede na velikost podjetja in obseg poslovanja, se je že dalj časa čutila potreba po reorganizaciji, ki bi predvsem iz obračunskega vidika omogočila boljšo preglednost nad uspešnostjo posameznih proizvodnih enot.

Nove ekonomsko politične razmere so pripomogle k spremembi naziva posameznih bivših proizvodnih enot oz. nekdanjih TOZD. Pri tem je potrebno poudariti, da bodo tudi profitni centri do nove reorganizacije, ki je na vidiku, delovali v okvirih enovitega družbenega podjetja PP, ki napram drugim gospodarskim subjektom še naprej posluje preko enotnega žiro računa, izvemši Perutninarско zadrugo Ptuj, ki s 1. 1. 1993 posluje samostojno.

Bistvena značilnost nove organiziranosti je torej večja preglednost nad uspešnostjo poslovanja

posameznih delov podjetja, ki se od 1. 1. 1993 imenujejo profitni centri.

Kaj so profitni centri

Preden bi lahko definirali naziv profitni center, v nadaljevanju PC, bi bilo potrebno definirati pojem PROFIT. Definicija te ekonomske kategorije v naših leksikonih in učbenikih za ekonomiste je za naše nove razmere dokaj nenavadna. Kako bo pojem profit definiran v naši novi ekonomski teoriji jutri, še ni zapisal nobeden od slovenskih ekonomistov. V nobenem primeru si ne želim pisati teoretičnih definicij za pojme iz ekonomske teorije, ki so že dolgo znani in v mnogih svetovnih ekonomijah uspešno preizkušeni.

Pa vendar ena od najbolj preprostih definicij: PROFIT je presežek prihodkov nad stroški, ki po plačilu ustreznih davkov pripada lastniku oziroma lastnikom podjetja.

Dejstvo je, da je profit osnovno gonilo uspešnih zapadnoevropskih ekonomij. Kakšna oblika osnovne motivacije bo razvita v novi slovenski ekonomiji, bo pokazal čas.

Glede na to ker naše podjetje še nima lastnika pa tudi iz več drugih razlogov PC v PP v prvem obdobju ne bodo delovali po klasičnem trdnem kapitalističnem načelu.

Dejstvo pa je, da je poslovanje PC možno zaslediti v organiziranosti vseh razvitih ekonomij, kot organizacijsko obliko pa jih je vpeljal tudi Sklad Republike Slovenije pri večini podjetij, ki jih je pred nedavnim prevzel v upravljanje. Povsem čiste ekonomsko-tržne relacije med posameznimi PC so možne pri tržnih odnosih med posameznimi PC.

In kako bodo poslovali PC v PP

Kot je bilo že zapisano, bodo v prvi fazi profitni centri delovali v okvirih enovitega podjetja PP. Nadaljna usoda PC bo odvisna od organizacijske oblike podjetja po končanem procesu lastninjenja. V vsakem primeru so PC možna oblika organizacije sodobno organiziranega podjetja.

Osnovna naloga PC je poslovanje s čim manjšimi stroški, da bi ob tem ustvarili čimvečji prihodek PC.

Gledano iz čisto obračunskega vidika je torej novost, ki jo prinašajo PC ugotavljanje prihodka PC, da bi po odbitku vseh stroškov, bruto plač in ostalih obvezosti lahko ugotovili poslovni rezultat PC v določenem obračunskem obdobju.

Tako ugotovljeni poslovni rezultat PC je lahko pozitiven ali negativen, seštevke rezultatov vseh PC nam bo dal poslovni rezultat celotnega podjetja PP.

Seveda pa ni nuno, da bo poslovni rezultat posameznih PC enak poslovnemu rezultatu podjetja kot celote. Pomeni, da bo lahko izkazalo podjetje kot celota pozitiven poslovni rezultat, posamezni PC pa bodo izkazali izgubo ali obratno, odvisno od uspešnosti poslovanja posameznega PC.

V podjetju, kjer je proizvodni proces tako močno medsebojno povezan kot je to prisotno v PP bi bilo iluzorno razmišljati, da je pred nami lahka naloga. Zelo težko bo povsem pravično razmejiti doprinos posameznih PC k skupnemu poslovnemu rezultatu podjetja kot celote.

Strokovne službe finančno računovodskega sektorja, sektorja kontrolinga in sektorja AOP intenzivno pripravljajo strokovne osnove in kriterije za obračun poslovnega rezultata posameznih PC. V nobenem primeru ne gre za enostavno nalogo, saj je potrebno nastaviti realne kriterije obračuna, ki bodo omogočali čimbolj pravično in pravilno razdelitev ustvarjenega kolača ali grenkega napoja odvisno od tega ali bo poslovni izid pozitiven ali negativen.

V vsakem primeru je potrebno v letu 1993 s povečanjem prihodkov in znižanjem poslovnih stroškov zagotoviti poslovanje s pozitivnim poslovnim izidom tako v posameznih PC, kot tudi v podjetju kot celoti.

V odvisnosti od ugotovljenega poslovnega rezultata PC se bodo gibale tudi plače delavcev po posameznih PC.

Obračun uspešnosti poslovanja bo opravljen za prvo tromesečje, potem pa vsak mesec. Ugotavljanje uspešnosti posameznih PC se bo vršilo tudi ob polletnih in letnih bilancah.

Skratka, čaka nas trdo in strokovno zelo zahtevno delo, ki pa je nujno potrebno, da bo prišlo do večje odgovornosti tako vodilnih kot tudi stro-

kovnih delavcev v PC kot tudi v direkciji in ožjem vodstvu PP.

Kaj pa privatizacija in lastninjenje

Tudi to je vprašanje, ki se pogosto pojavlja v vrstah delavcev in zadrušnikov. V zvezi s procesom lastninjenja in privatizacije podjetja je bila v zadnjem Uradnem listu Republike Slovenije objavljena dopolnitev lastninskih zakonov, ki daje možnost, da se prične proces lastninjenja tudi v našem podjetju. Z zakonom so določeni roki v katerih je potrebno speljati lastninsko privatizacijske procese.

Zakon nakazuje tudi možno obliko nove organiziranosti podjetja v delniško družbo. Dejstvo pa je, da je izbira organiziranosti podjetja odvisna od strokovnega elaborata in programa privatizacije. O predlogu lastninskega preoblikovanja in izbiri nove oblike organiziranosti bo v vsakem primeru najpozneje v drugi polovici leta odločal delavski svet podjetja.

Prepričan sem, da se bodo novoorganizirani profitni centri v vsakem primeru kvalitetno vključevali v takšno ali drugačno obliko nove organiziranosti. Pravo vsebinsko kvaliteto PC pa je možno pričakovati šele takrat, ko bodo med posameznimi PC vzpostavljeni tržni odnosi. Pri tem naj opozorim, da bo tudi v takšni organiziranosti potrebno zasledovati skupne podjetniške interese podjetja kot celote. Takšna pravila veljajo tudi v holdinško organiziranih zapadnoevropskih podjetjih, ki poslujejo na čisto tržnih odnosih med posameznimi profitnimi centri ali z drugimi nazivi organizacijskih enot.

Skratka v letu 1993 se bo še marsikaj spremenilo, vsi pa imamo eno skupno željo NA BOLJE.

S to željo naj zaključim ta sestavek v prepričanju, da bodo ob široki podpori predvsem strokovnih in vodilnih delavcev naši profitni centri zaživel kot nova kvaliteta v praksi tržne ekonomije. Lahko bomo rekli, da smo uspeli, če se bodo trendi gibanja proizvodnje in uspešnosti poslovanja obrnili navzgor. Iskreno želim, da bi nam to uspelo. K temu lahko v veliki meri prispevamo delavci in zadrušniki PP, svoj delež pa bo morala prispevati tudi država z ustrezno ekonomsko in kmetijsko politiko.

Tone ČEH

Bodite pozorni na naslednjo številko Informacij, ki bo izšla prihodnji teden. Namenjena je informaciji o poslovanju podjetja v minulem letu in o drugih aktualnih zadevah v podjetju. Če bodo na voljo lestvice o obračunu dohodnine bo objavljena tudi razlaga, kako pravilno prijaviti dohodnino, zato bodite še posebej pozorni na to številko.

PERUTNINA IMA KROŽEK KEGLJANJA NA KEGLJIŠČU ŠD DRAVA (NA STADIONU) VSAK PONEDELJEK OD 16.—18. URE. PRIČAKUJEMO DA SE TE ZANIMIVE OBLIKE REKREACIJE ŠTEVILNO UDELEŽITE.

DEJAVNOST KRVODAJALSTVA V PODJETJU

Začetek leta je med drugim tudi čas, ko pregle damo opravljeno delo v minulem letu. Krvodajalci Perutnine smo bili v letu 1992 dokaj aktivni, zato je prav, da celotni kolektiv seznanimo s to humano dejavnostjo. Najprej kaže poudariti, da se je med krvodajalce vključilo 48 novih v glavnem mladih sodelavcev in da se je število odvzemov povečalo od 243 v letu 1991 na 336 odvzemov v letu 1992. Pri slednjem seveda ne smemo zanemariti dejstva, da se je v preteklem letu zmanjšala proizvodnja, kar je omogočilo večjo udeležbo na krvodajalskih akcijah. V letošnjem letu je zato pričakovati določeno zmanjšanje števila odvzemov.

Sicer pa je bilo v minulem letu 12 rednih krvodajalskih akcij, na katerih je bila 4 krat tudi nujno iskana krvna skupina in 5 izrednih (tako imenovanih nujnih klicev). Kot že rečeno je darovalo 336 delavcev, od tega ob nujnih klicih kar 15 odstotkov, vseh odvzemov. Oba podatka kažeta na to, da smo med aktivnejšimi, če že ne med najaktivnejšimi v občini. Zelo pomembno je to, da ni bilo niti enega primera, da se na nujni klic ne bi odzvali, če že nismo uspeli najti ustreznega števila darovalcev in to, da nihče ob taki priliki ni odrekel sodelovanja.

Ko navajamo uspehe pa moramo povedati, da imajo vodstvo podjetja in vodstvo enot izreden posluš za krvodajalstvo, saj na nujnih akcijah ni bilo nikomur onemogočeno sodelovati, v rednih pa so aktivnosti le usmerjali, da ne bi bil oviran proizvodni proces. Prav zato, da bi lahko sodelovali vsi, ki to želijo, so redne akcije organizirane vsak mesec.

Poleg relativno dobre organizacije krvodajalstva pa se še vedno najdejo posamezniki, ki želijo sodelovati v krajevni skupnosti ali pa oditi darovat takrat, ko njim to ustreza. To ni mogoče. V Perutnini je bilo lani 288 aktivnih krvodajalcev in to je zgovoren podatek, da mora biti organizacija dobra, sicer bi prišlo do občutnih motenj v proizvodnem procesu.

Izjemni primeri so celo bili, da je kdo želel, da bi ga obravnavali kot nujni klic, ko je šel darovat na lastno željo. Tega ni mogoče opravičiti, zato se ne kaže hudovati na organizacijo ali transfuzijski oddelek, če v takem primeru ne dobi potrditve, oziroma dela prostih dni. Če pa je kdo resnično nujno klican, potem ima prednost pred drugimi krvodajalci, neglede iz katere organizacije so. To-

rej je neumestno izražati nezadovoljnost, če imajo ti prednost, saj mnoge kličemo direktno iz proizvodnje. Za nujni klic velja le, kadar posameznike kliče organizator krvodajalstva v podjetju ali izven delovnega časa delavci transfuzijskega oddelka bolnišnice. Nobene samovolje ne moremo priznavati, saj je poleg podpiranja humanosti krvodajalcev le izredno pomemben nemoten proizvodni proces.

Pred nameravanim sodelovanjem na krvodajalski akciji se je torej potrebno (kot smo že večkrat opozorili) dogovoriti z neposrednim vodjem proizvodnega procesa in o tem obvestiti organizatorja krvodajalstva v podjetju ali poverjenika v svoji enoti. V Perutninski klavnici je to Milan Travnika, v Predelavi — Ivan Karo, v Prodaji — Zdenka Goddec, v Tovarni krmil — Franjo Bezjak, v Servisu — Marjan Vrtnič, v drugih enotah pa tajnice, oziroma evidentičarke. Brez prijave v prihodnje ne bomo mogli upoštevati odsotnosti kot dela proste dneve.

Pred koncem minulega leta je prišlo tudi do bistvene spremembe na področju zdravstvenega zavarovanja. Poleg obveznega je v veljavi tudi prostovoljno zavarovanje. Pri tem imajo krvodajalci določene ugodnosti, vendar različne pri različnih zavarovalnicah. Pri Zdravstveni zavarovalni skupnosti recimo 10% popusta za 25-kratno darovanje krvi. Nekateri druge zavarovalnice imajo tudi ugodnejše kriterije, zato smo priskrbeli ustrezna potrdila vsem tistim krvodajalcem, ki so kri darovali več kot 10-krat. Potrdila smo organizirali tudi za upokojene delavce — krvodajalce in jim jih poslali na domač naslov. Skupaj je bilo 108 takih krvodajalcev.

O vsem tem in še marsičem, kar bi našo organizirano dejavnost lahko izboljšalo, bomo spregovorili na našem letnem srečanju v petek, 19. februarja, ki bo za vse prejemnike priznanj v poslovnem centru podjetja. Vabljeni dobijo osebna vabila.

Vsem krvodajalcem pa se za njihovo humano dejavnost in sodelovanje iskreno zahvaljujemo: vodstvo podjetja, organizator krvodajalstva v Perutnini, Občinski Rdeči križ in njegova sekcija za krvodajalstvo, še zlasti pa osebje transfuzijskega oddelka ptujske bolnišnice, ki je z darovano krvjo lahko reševal življenja.

Prek bolnišnice in transfuzijskega oddelka pa se darovalcem najiskrenejše zahvaljujejo vsi, ki so to nenadomestljivo življenjsko tekočino prejeli in tako ohranili življenje.

Imena vseh krvodajalcev, ki prejmejo priznanja Rdečega križa Slovenije objavljamo na naslednji strani. Zaslužena priznanja jim bodo podeljena v petek 19. februarja ob 13. uri v poslovnem centru podjetja, zato so vsi imenovani vabljeni na to srečanje.

Naša naslednja redna akcija bo 16. marca.

Organizator krvodajalstva: Lojze Cajnko

Krvodajalci, ki prejmejo priznanja Rdečega križa Slovenije

Za 5 krat

Belšak Branko	Servis
Brmež Anica	Perutninska klavnica
Dovečar Radivoj	Perutninska klavnica
Hvalec Feliks	Perutninska klavnica
Emeršič Alojz	Perutninska klavnica
Plečko Sonja	Direkcija
Kirbiš Jelka	Direkcija
Kostič Božidar	Perutninska klavnica
Krajnc Danilo	Ptujska tiskarna
Lampret Janez	Perutninska klavnica
Lesjak Marta	Perutninska klavnica
Maruh Nevenka	Perutninska klavnica
Mlakar Anica	Farme
Plohl Olga	Direkcija
Roškar Sandi	Perutninska klavnica
Štopfer Milena	Perutninska klavnica

Za 10 krat

Began Franc	Tovarna krmil
Cafuta Martin	Perutninska klavnica
Dovečar Radivoj	Perutninska klavnica
Emeršič Boža	Perutninska klavnica
Kelenc Anton	Perutninska klavnica
Krajnc Milan	Perutninska klavnica
Teskač Danica	Predelava
Murko Janez	Servis
Peter Stanko	Tovarna krmil
Škripač Dragica	Predelava
Vindiš Ivan	Tovarna krmil

Za 15 krat

Geč Alojz	Tovarna krmil
Jelen Slavica	Perutninska klavni
Kušenič Ivan	Predelava
Meglič Franc	Promet
Polič Stanko	Perutninska klavnica
Pukšič Mirko	Predelava
Šegula Roman	Direkcija
Zemljarič Konrad	Servis

Za 20 krat

Beranič Martin	Farme
Cvetko Martin	Perutninska klavnica
Grabar Marjan	Predelava
Janžekovič Adolf	Predelava
Kozel Janez	Perutninska klavnica
Kukovič Ivan	Valilnica
Potočnik Janez	Perutninska klavnica
Žnider Jože	Tovarna krmil

Za 25 krat

Beranič Martin	Farme
Brec Martin	Perutninska klavnica
Cigula Janez	Servis
Munda Milan	Ptujska tiskarna
Zagoršek Stanko	Predelava

Za 35 krat

Bezjak Franjo	Tovarna krmil
Herga Milan	Tovarna krmil

Za 40 krat

Toš Vinko	Tovarna krmil
Turnšek Valentin	Servis

*Dr. Irena
Maračič
in Dimče
Stojčevski
podeljujeta
zaslužene
značke
prizadevnim
krvodajalcem*